

Miroslav Granić

PRIMANJE U SPLITSKO PLEMSTVO GUVERNERA THOMASA BRADYJA

UDK: 929 Brady, T. : 929.7 (497.5 Split) "1805"

Izvorni znanstveni rad

Primljeno: 3. VII. 1997.

Miroslav Granić
Odsjek za povijest
Filozofski fakultet
28000 Zadar, HR

U radu pisac iznosi kako je i na koji način splitsko Plemićko vijeće u svoje redove godine 1805. primilo carskog guvernera Dalmacije Thomasa Bradyja. Bradyjev opis u splitsko plemstvo bilo je posljednje primanje jedne osobe u to staleško tijelo, pa je stoga zanimljivo da se događaj zabilježi u splitskoj lokalnoj povjesnici.

Kada je na zahtjev pokrajinskih vlasti u Zadru splitska općina 26. siječnja 1805. godine dostavila podatke o ustroju gradske uprave, o staleškim tijelima i osobama koje ih sačinjavahu, u popisu plemića članova splitskoga Plemićkog vijeća zabilježeno je i ime austrijskoga carskog guvernera Dalmacije Thomasa Bradyja.¹⁾ Zanimljivo je bilo dati odgovor kada je to barun Brady postao plemićem grada Splita i na koji način. Naime, još od srednjega vijeka gradska su vijeća primanjem novih članova katkada popunjavala svoje redove. U Splitu je Veliko vijeće nakon dugo vremena "otvorilo" svoja vrata novim članovima 1671. i potom godine 1721.²⁾ Nakon toga ni jedna nova obitelj nije bila primljena u redove splitskoga plemstva, premda je bilo nekoliko bezuspješnih pokušaja sve do pada Republike. Splitsko je vijeće plemenitih ljubomorno čuvalo i štitilo svoja prava, a posebno ono da Vijeće samo bira svoje članove, pa je nekoliko puta odbijalo pokušaje državne vlasti da im ona nametne "nove plemiće". Splitsko je vijeće stoga voljom svojih članova, zaključkom izglasovanim sveukupnim glasovima svih članova Vijeća i bez protivljenja, primilo u svoje redove guvernera Thomasa baruna Bradyja.

Nije samo splitsko vijeće nakon godine 1797., dakle pod novom vlašću austrijskoga cara i ugarsko-hrvatskog kralja Franje II., upisalo visoke carske časnike i dužnosnike u svoje redove. Primjerice, zadarsko je Plemičko vijeće primilo među svoje članove aklamacijom 15. siječnja 1798. carskog povjerenika kneza Rajmunda Thurna. Zatim je 10. kolovoza 1798. u plemstvo bio primljen poznati general i pobornik sjedinjenja Dalmacije s Hrvatskom Matija Rukavina barun Bojnogradski te general Ivan barun Knežević. Carski dvorski povjerenik za Dalmaciju grof Petar Goëss i njegova braća Karlo i Rudolf bijahu upisani u zadarsko plemstvo 17. siječnja 1804. godine istom kada je Petru Goëssu bila iskovana zlatna spomen-medalja.³⁾ I grad Skradin 14. travnja 1798. upisuje u svoje plemstvo kneza Thurna i njegova osobnog liječnika dr. Gaetana Grgura Borghija iz Rovinja.⁴⁾ U svibnju iste godine grad Hvar u svoje plemstvo upisuje kneza Thurna.⁵⁾ Prema svemu sudeći, dalmatinskim je nobilemama koji su sjedili u vijećima svojih gradova bilo osobito stalo da u svoje redove upisuju visoke carske činovnike, što je imalo svoje opravdane razloge.

Prema sačuvanim zapisnicima splitskoga Velikog vijeća⁶⁾ možemo u cijelosti prikazati kako je teкао postupak primanja guvernera Bradyja u splitsko plemstvo. Dana 2. siječnja 1805. sastalo se Vijeće splitskih plemića u općinskoj palači na svojoj izvanrednoj sjednici, u nazočnosti suca upravitelja grada Splita plemenitoga gospodina Nikole Grisogona, prethodno najavljenom zvonjavom zvona i uz ostale uobičajenosti koje su se stoljećima odvijale prije saziva Vijeća. Pri okupljanju Vijeća zabilježen je njegov 21 član: suci Ivan Krstitelj Milesi, Nikola Ivellio, Stanislav Grisogono, savjetnici Jerolim Cindro, Frane Grisogono Prvi, Mihovil Grisogono, Vicko Capogrosso-Cavagnini, sindici Jakov Cerineo i Nikola Capogrosso te plemeniti vijećnici Toma Grisogono, Grisogonus Grisogono, Marin Cerineo, Toma Grisogono Drugi, Jakov Cindro, Petar Alberti, Dujam Grisogono, Frane Ivellio, Oktavije Geremia, Ivan Grisogono, Ivan Marija Geremia, Josip Marija Milesi. Nakon predočjenja krštenica primljeni su u vijeće Nikola Cambj i Petar Cambj, koji su dali prisegu pred raspelom izgovarajući na talijanskom jeziku kako je to zabilježeno: Kunem se ovim Kristom rassetim da ću biti uvijek vjeran Njegovom Veličanstvu našega uzvišenog vladara i da ću ustrajno čuvati prava i povlastice ovog plemenitog vijeća. Sa ta dva nova člana Vijeće je proglašeno zatvorenim i moglo je započeti s radom. Nakon što su izvršeni i obavljeni izbori i promjene uobičajenih časti, službi i dužnosti koje su spadale u djelokrug Vijeća, kancelar je zapisao obrazloženje primanja guvernera Bradyja u stalež splitskih plemića. To je obrazloženje puno barokne retorike, pisano kićenim stilom, veličanjem preko svake mjere vrlina guvernera Bradyja. Kao da nas pomalo podsjeća na ovostoljetni ceremonijal dodjele počasnog građanstva raznim

